

אין מקום לתנ"ך בטקס השבעה צבאי. אם זוהי מסורת, זוהי מסורת רעה. אם הטירונים מאסו בה, הם צדקו

„עלילה“ צעקו כל־התיקשות המורכבים. עלה על כולם על המישור, ביטאון מפ"ם החילונית למהררין. הרעיון שבני ההתיישבות העובדת יכלו למחות נגד כפייה דתית נראה בעיני עיתון זה כעלילה שפלה. דובר צה"ל, יחד עם כל מוסדות צה"ל, עשה מאמץ עליון כדי להוכיח שלא היו דברים מעולם. סמלי־מחלקות הוחתמו, עד־ראייה העירו, מפקדים הכחישו. לא היה ולא נברא. דווקא הכחשות קיצוניות אלה העלו את החשד, שבכל זאת יש משהו מן האמת בדיעה המקורית. אחרת, מהי סיבת ההיסטריה?

ספר על הארץ. הידיעה טענה כי בטקס־השבעה של טירוני חיל־התותחנים ורקו הטירונים, רובם בני ההתיישבות העובדת, את סיפרי־התנ"ך ארצה. את הספרים קיבלו יחד עם רוביהם, בטקס שהפך זה מכבר למסורת של צה"ל.

הדברים פורסמו בשבועון הדתי ערב שבת, הועתקו בידועות אחרות נות בתוספת תצלום, שבו נראה ספר־תנ"ך המונח לרגליו של חייל. לפי גירסת צה"ל, הספר נפל בשעת המיסוד. התיקשות המורכבת מיהרה להכ-

סיפרות העברית ובשפה העברית. הוא גם יצירה מרתקת של פולקלור ודת. יש לו השפעה עצומה על עיצוב התודעה הלאומית החדשה של האומה הישראלית.

אולם התנ"ך משורכב בטקסים של צה"ל לא כיצירה סיפרותית, ולא כמונומנט של אמונות העבר הרחוק, אלא כספר קדוש כהוה. השירוב הזה של דת ומדינה, של ספר קדוש ונשק, תואם את רוחו של מיעוט בציבור

ישיבות הממשלה

משעממות.

לכן יש ליצור בכל מחיר

סערות מפוברקות.

שיוסיפו להן קצת פילפל.

השבוע עשו זאת

השרים ארנס ולוי

במשך זמן־מה נאלצה המדינה לוותר על הכידור השבועי העיקרי שלה: הצפייה במה שמתרחש בישיבות הממשלה.

בימים הטובים של שימעון פרס היתה זאת הנאה שבועית. השרים היו מגרפים איש את רעהו כדי דמיונם הטובה עליהם. כשכל שר מנסה להמיץ צאט ביטוי ססגוני יותר, לרוץ החוצה ולספר זאת לעיתונאים, שהמתניו כי כליון־עניינים. צירוף כל ההדלפות הידועות של כל השרים יצר דיאלוג מרתק, ששום כותב־דיאלוגים בהולכי ווד לא היה מתבייש בו. אך לא היה לו, כמוכן, כל קשר עם התוכן האמיתי של הישיבה.

אחרי הרוטציה קצת פחת כידור זה. השבוע הגיע שוב לרמה הקודמת.

טריקת דלת. הצמדי־חמד שסיפק את כידור השבוע היה מורכב מן השר בלי־תיק משה ארנס, המקפיד להציג חזות של ג'נטלמן אנגלו־סאכסי, לרודי לוי, הנציג המיקצועי של הציבור המיורח.

מכיוון ששרים שונים הדליפו, אין נוסח מוסכם על חילופי הדברים. ברור כי „מישה“ ארנס תבע מלוי לספק שרותים ברמה „מערבית“, ולא „אפריקאית“. ברור כי לוי קפץ כנשוק נחש, תבע התנצלות וטרק את הדלת.

ממה נעלב לוי? גירסה א': מזה שארנס העליב את האפריקאים (קרי: הצפון־אפריקאים) ורמו שהם פרימיטיביים. גירסה ב': מזה שארנס רמו שלוי הוא אפריקאי, ולא ישראלי.

שתי הגירסות הן דבר והיפוכו, אך אין זה חשוב. ישיבה של ממשלת ישראל אינה שיעור בתורת־ההיגיון. ברור כי ארנס הפליט את הדברים כלי מחשבה יתרה, וכי היה לאחר־מכן מוכן להתנצל.

לוי, מצידו, השיג הישג גדול. הוא שוב הציג את עצמו כמגן הציבור של יוצאי צפון־אפריקה — הן המתגאים במוצאם. הן המבקשים להתכחש לו (ראה להלן).

יד בחלון

הממשלה

העלבון הנוראי

לפני ואחרי. כאשר נקרא יצחק שמיר לאחר מכן למסור על התקרית בטלוויזיה, הטריח את עצמו לאולפן, חיך בצורה עממית ואמר כי היתה זאת ישיבת־ממשלה רגועה. הוא לא הבחין בה בשום סערה.

איזו משתי הגירסות נכונה? גירסת שמיר, האומרת שהיתה זאת ישיבה רגילה ובלי־סיסוערת, או הגירסה של התיקשות, שדיברה על סערות נוראיות?

מסתבר כי שתיהן נכונות. היו בישיבה השמעות הרדיות ססגוניות, אך לא היה בכך שום דבר חריג. סערות מפוכות רקות כאלה, שנעדרו אך ורק להשגת כותרות בכל־התיקשות, ושכל־יה תיקשות צורכות אותן בצמא כדי להוסיף עניין לחדשות, אינן מפריעות למהלך הישיבות של הממשלה ו/או של הכנסת.

כל העסקנים מכינים כי זהו עניין תיקשורתי בלבד. אין הדבר מפריע להם להתיידיד ולעשות קנוניות ביחד. יום לפני ויום אחרי כן.

להעליב את יוצאי־אפריקה בישראל. לוי, שנפגע מארנס מפני שחשד כי הערתו מבטאת התנשאות גיוענית, נאלץ לקבל את ההתנצלות. המתה בין שני השרים היריבים — אחד ילידי מארוקו ואחד יליד ארצות־הברית — שכך.

העולם הזה שאל השבוע את באי מישכוד־הכנסת, ילידי ארצות צפון־אפריקה, אם הם מרגישים עצמם אפריקאים?

● **ח"כ מאיר שיטריט** (חרות): „אני אפריקאי אסלי, ומרגיש ישראלי לא פחות מהפולנים.“

● **ח"כ רפי אדרני**: „אני ישראלי, ולא מרגיש שום דבר אחר. אני מייצג את ישראל.“

● **איציק כהן**, עובד־דפוס בכנ"ס: „לא, אני לא מרגיש אפריקאי. אני יהודי־ישראלי יליד מארוקו.“

● **ח"כ צירלי ביטון** (חד"ש): „לדעתי, כל מרוקאי לא תהיה לו ברירה אלא להרגיש אפריקאי.“

● **בהירה ברדוגו**, רוברת סיעת המערך בכנסת: „מעולם לא הרגשתי אפריקאית. אני מרגישה ישראלית, יהודיה ומארוקאית.“

● **ח"כ יצחק פריץ** (מערך): „כן, ובגאווה.“

● **ח"כ זאק אמיר** (מערך): „אני מרגיש את עצמי ישראלי.“

● **ניסים לוי**, מלצר במיוזון הכנסת: „כן, למה לא?“

● **ח"כ אהרון אבריאצירא** (תמ"י): „האם אני מרגיש אפריקאי? אם אפריקאי זה להיות כושי, או אני לא. אם אפריקאי זו עבודת־אילנים או קאניבאליזם, אז עד כמה שאני יודע אני לא זה ולא זה. או למה את מתכוונת?“

● **עליזה עציין**, מזכירה בסיעת הליכוד בכנסת: „לא, מה פיתאום? אני מרגישה את עצמי צברית, ישראלית לכל דבר.“

● **ח"כ אוריאל לין** (ליכוד): „אילו מישור היה מתבטא במונח, „שיי“

האלוף

הכנסת אפריקה המתעוררת

האם יוצאי צפון־אפריקה מרגישים את עצמם כאפריקאים?

אחרי שדויד לוי עזב את ישיבת־הממשלה בטיקת־דלת, הרגיש השר משה ארנס צורך להתנצל. הוא הזכיר אומנם את אפריקה (ראה לעיל), אבל בהקשר של רמת השרותים והדיוור בארצות־לא־מפותחות, ולא מתוך כוונה

התנ"ך לרגלי הטירון מיסדר־השבעה לעשות שקר בנפשים

ובנוער — אך הוא מעורר התנגדות צורקת בקרב הרוב החילוני הגדול, המרגיש כי הדת משתלטת על המדינה ועל חייהם בצורתה האליילית הפרימיטיבית ביותר.

אפשר להביע התנגדות בצורות שונות. אך ככל שהקנאים הדתיים נעשים תוקפניים וגסים יותר, כן תהיה גם ההתנגדות החילונית תוקפנית וגסה יותר. אם אכן קרה שהטירונים — או מישור מהם — הביעו את התנגדותם, הרי זה מתאים לנורמות החדשות החודרות למדינה, כגלל הקנאים.

המסקנה: יש להוציא את התנ"ך מטקס־השבעה. אין לו מקום שם.

חיש את הדברים מכל וכל. כל עיתון המקפיד לטעון כי „עדר חקירה“.

תנ"ך ונשק. איש לא העלה את השאלה: אם יש שמץ של אמת בדיעה, וגם אם זהו כרוז בלבד, אולי הוא צריך לעורר למחשבה? מה זה מלמד? בני הדור הצעיר אינם רוצים לעשות שקר בנפשים. אין הם רוצים עוד לשקר, כמו אבותיהם, ברגעים החגיגיים ביותר של חייהם — בשעת כניסתם לצה"ל ובשעת נישואיהם. הם מואסים בטקסי־סיים הדתיים השיקריים, שרית חריף של עבודת־אילנים נודף מהם.

התנ"ך הוא יצירה סיפרותית מפוארת, הממלאה תפקיד מרכזי מאוד ב-